

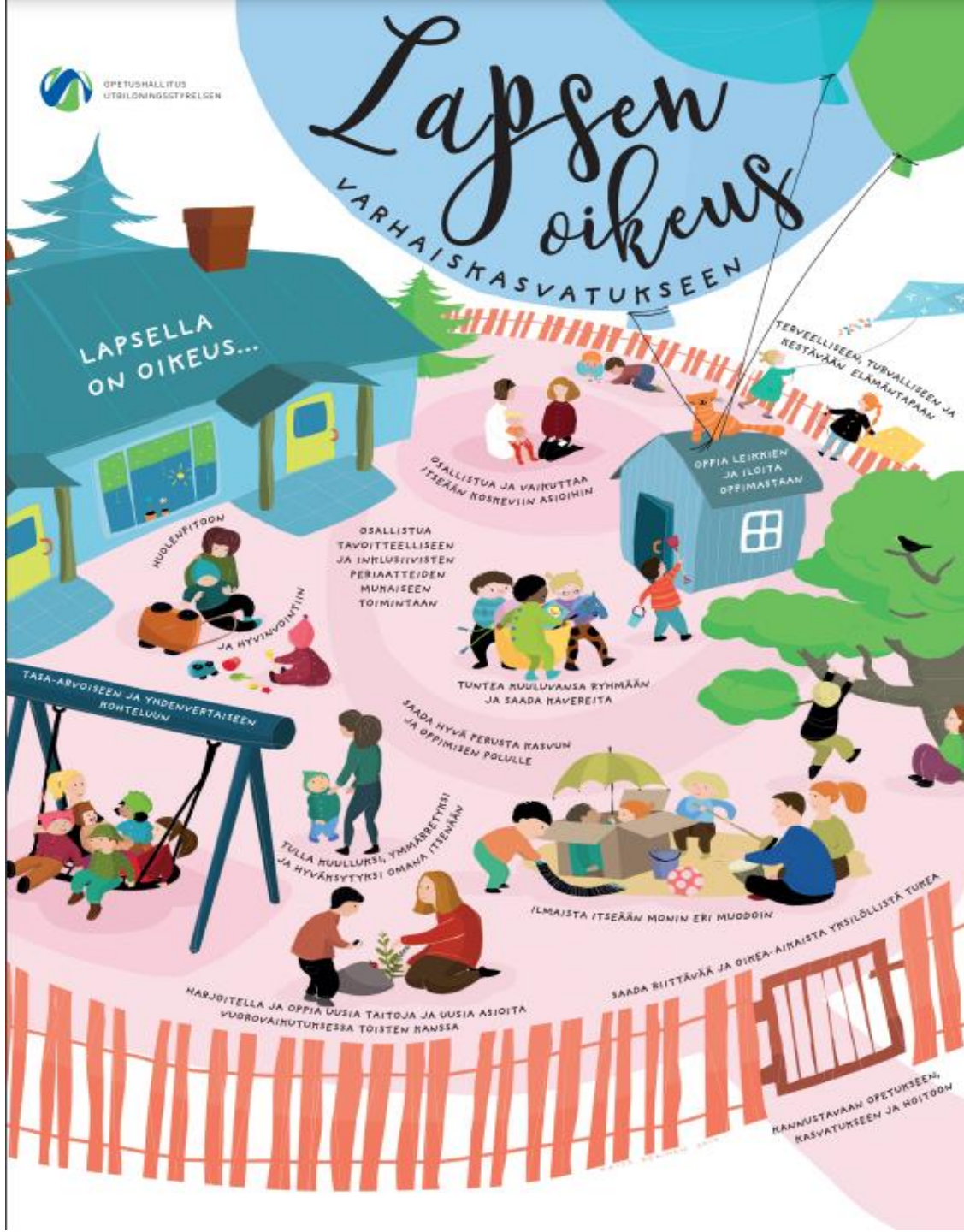
Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja kirjaaminen - pedagoginen kirjoittaminen

Osakkeen vasu-koulutus
Osa 2 Pedagoginen kirjoittaminen

Tänään puhutaan näistä:

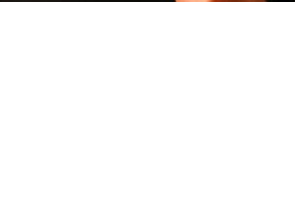
- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman kirjoittamisen prosessi
- Hyvän pedagogisen kirjaamisen periaatteita
- Mitä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan?
- Ketä varten vasua kirjoitetaan?

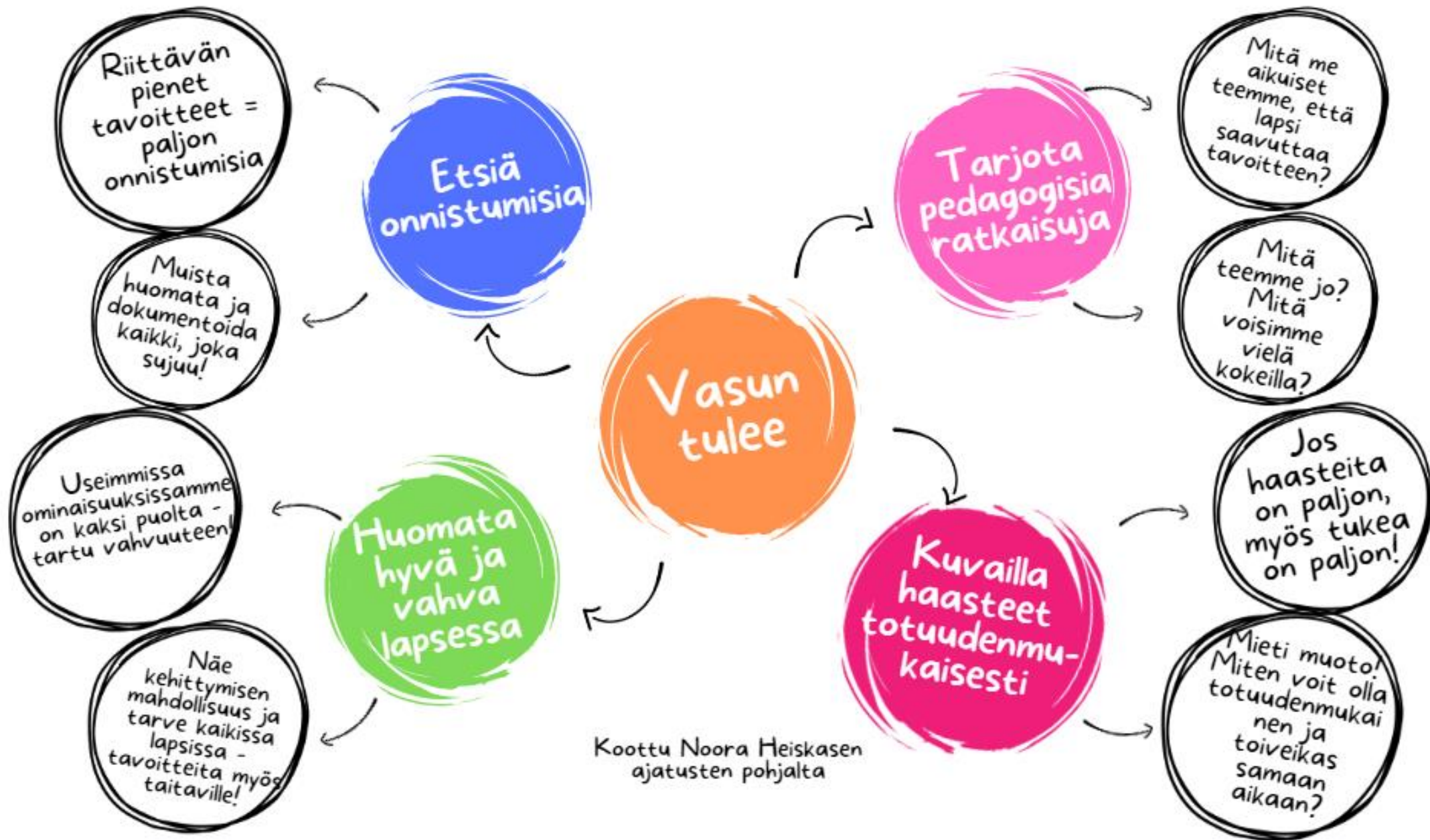
OPH: Vasuista vauhtia varhaiskasvatukseen – teemaviikko

[Tietoa ja materiaalia](#)

Syksyllä 2023 teemana ”Kielten rikas maailma oppimispolun perustana”

Kenen vasun kautta lähdet kehittämään kaikkien vasujen sisältöä?

VALTERI

Valmistautuminen:
Missä olemme nyt?

Vasu-keskustelu:
Mihin haluamme päästä?
Miten pääsemme perille?

Arviointi:
Mihin päädyimme?

Pedagoginen kirjoittaminen

Mistä kirjoitan?

Tekstin sisältö:

Mitä haluan sanoa?

Mitkä asiat lukijan täytyy löytää tästä asiakirjasta?

Miten kirjoitan?

Tekstin muoto:

Miten ilmaisen asiat?

Onko kirjaamiseni rakentavaa ja vaikuttavaa vai leimaavaa ja tuhoavaa?

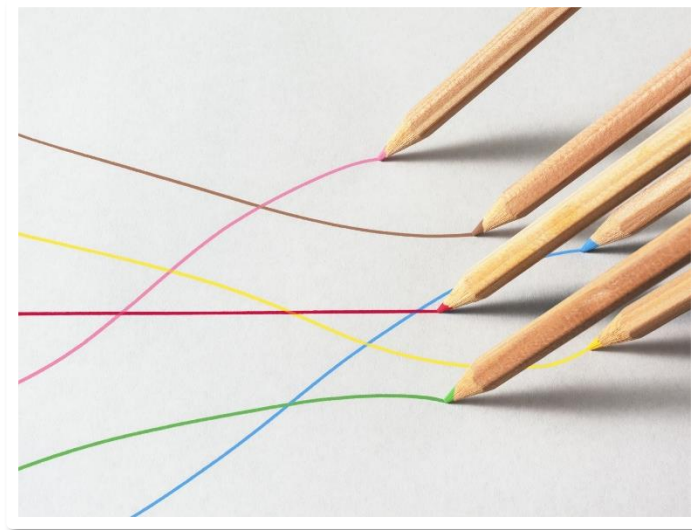

VALTERI

Pedagoginen kirjoittaminen

Kirjoita

- Konkreettisesti
- Yksityiskohtaisesti
- Yksiselitteisesti
- Moniäänisesti

Muk. Vehkakoski, Heiskanen & Alasuutari

Pedagoginen kirjoittaminen – miten kirjoitat?

THIS OR THAT

Epätarkka

Konkreettinen

EPÄTARKKA VS. KONKREETTINEN

Tuetaan
kielen
oppimista

Nimetään asioita
arjessa ja
pyydetään Pikkua
toistamaan.

VALTERI

THIS OR THAT

Niukka

Yksityiskohtainen

NIUKKA VS. YKSITYISKOHTAINEN

Pikku osaa
vähän suomea.

Pikun suomenkielen
sanavarasto on noin 50
sanaa: Perheenjäsenten
nimet, arkisanastoa, vÄrit

VALTERI

THIS OR THAT

Monitulkintainen

Yksiselitteinen

MONITULKINTAINEN VS. YKSISELITTEINEN

Säännöllisesti
kielellistä tukea

Kielen tukena arjessa
tapahtuvan tuen lisäksi
kielikerho 1 krt/vk, tulossa
pt-arvio

VALTERI

THIS OR THAT

Ammattilais-
johtoisuus

Yhteistyö /
osallisuus

AMMATTILAISSJOHTOISUUS VS. YHTEISTYÖ/OSALLISUUS

Pikku näyttää nauttivan
satuhetkistä.
Päiväkodissa luetaan
päivittäin

Pikku on kuvien avulla
käydyssä keskustelussa
kertonut tykkäävänsä
lukuhetkistä. Tämän tiedon
vahvistavat myös vanhemmat.
Luetaan päivittäin.

VALTERI

Vasussa oleellista ei niinkään ole se, millainen lapsi on, vaan millaista toiminta on. "Miten tulemme juuri tämän lapsen kohdalla toimimaan jatkossa ja miksi?"

OPH [Linkki](#)

Tavoitteiden asettaminen ja yhdessä sovitut toimintatavat on kuin kylvämistä

Hyvä tavoite

- On muotoiltu yksiselitteisesti
- Kuvaa tavoiteltavan asian tai taidon yksityiskohtaisesti ja konkreettisesti
- Liittyy lapsen tarpeisiin ja on saavutettavissa hänen vahvuuksiaan hyödyntäen
- Oppiminen on lapselle hyödyllistä
- Kuvaa matkan päässä odottavan päämäärän ja välipysähdykset = lähitavoitteet
- Toteutuminen on mahdollista arvioida

PIKKU EI OSAA
PUKEA.
KANNUSTETAAN
PUKEMAAN

ODOTTELU ON
PIKULLE VAIKEAA.
NÄISSÄ HETKISSÄ
AIKUISEN
KOKOAIKAINEN
TUKI ON
TÄRKEÄÄ.

KUVASTRUK-
TUURI ON
VAHVISTANUT
PIKUN
TOIMINNANOH-
JAUSTAITOJA.
SELVÄSTI JO
LYHYEN KOKEILUN
JÄLKEEN.

MITKÄ MERKINNÄT HALUAISIT LUKEA LAPSESI VASUSTA?

PIKKU ON
HARJOITELLUT
LEIKKAAMISTA
TODELLA
SINNIKKÄÄSTI,
VAIKKA SE ON
VAIKEAA.
MALLINA MYÖS
MUILLE!

PUKEMISTA ON
HARJOITeltu
PIKUN KANSSA.
RAUHALLINEN
PUKEMISTILANNE
ON PIKULLE
TÄRKEÄ. NAPITUS
JA VETSKARIN
SULKEMINEN
SUJUU!

PIKKU HÄRKKII
USEIN MUISTA
LAPSI ESIM.
NIPISTELEMÄLLÄ
JA TÖNIMÄLLÄ.
EI MUUTA
KÄYTÖSÄÄN,
VAIKKA AIKUISEN
KIELTÄÄ.

Keinoja pedagogisen kirjaamisen monipuolistamiseen

(Alasuutari, Heiskanen, Rantala & Vehkakoski 2023)

Persoonakeskeinen kirjaaminen

Yksiselitteisten ilmaisujen käyttö

Kontekstuaalinen kirjaaminen

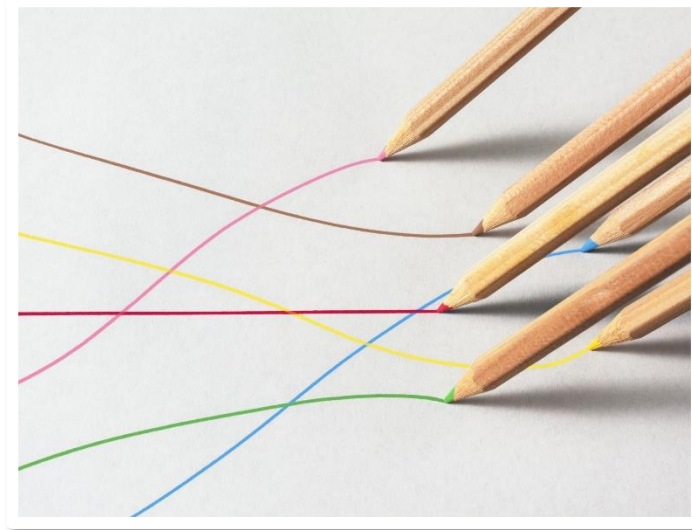
Ääri-ilmaisujen välttäminen

Olemassaolevien taitojen ja tämänhetkisen kehityksen
painottaminen

Vahvuusperustainen kirjaaminen

Persoonakeskeinen kirjaaminen

- Aseta lapsi häntä kuvaavien virkkeiden subjektiksi = käytä lapsen nimeä
- Persoonakeskeinen vs. asiakokeskeinen kirjaaminen: persoonakeskeisyys johtaa kuvaamaan lapsen toimintaa, asiakokeskeisyys helposti lapsen ominaisuuksia
- On mahdollista vaihdella persoona- ja asiakokeskeistä kirjaamistapaa. Tällöin asiakokeskeinen kirjaaminen johdattelee tai kokoaa asian ja persoonakeskeinen kirjaaminen täsmentää ja konkretisoi kirjauksen lapsen toiminnan kuvauksella.

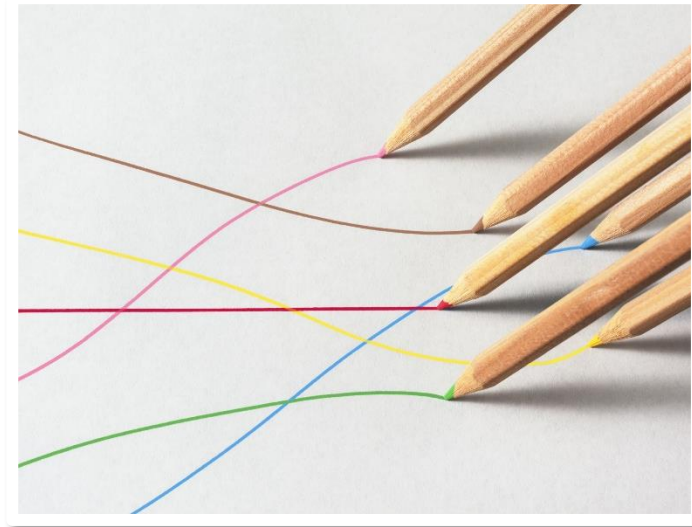
Alasuutari, Heiskanen, Rantala & Vehkakoski 2023

VALTERI

Yksiselitteisten ilmaisujen käyttö

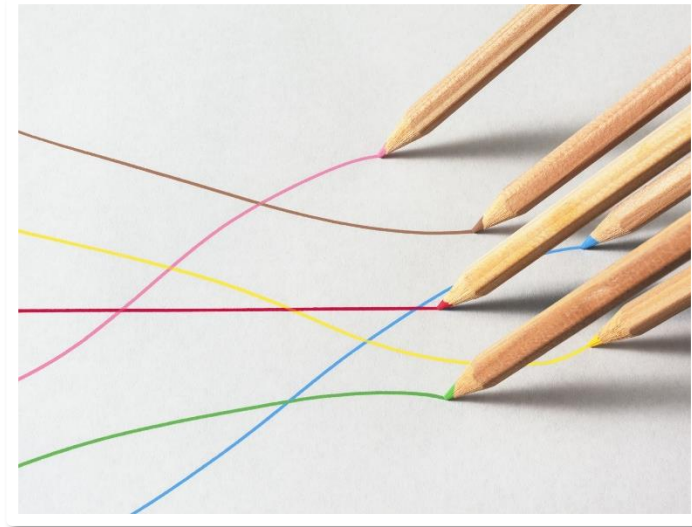
- Pedagogisessa kirjaamisessa ei ole tarkoituksena verrata lapsen suoriutumista muihin lapsiin nähden => tekstissä tulee välttää suhteellisia ilmaisuja (tavanomainen, keskimääräinen,...)
- Kuvataan lapsen tapaa toimia erilaisissa tilanteissa => tieto, mitä lapselta voi odottaa, minkä varaan opetus rakennetaan
- Jos päätelmiä oppimisesta on tehty jonkun testin tai seulonnan perusteella, tulee tietolähde kirjata näkyviin

Alasuutari, Heiskanen, Rantala & Vehkakoski 2023

Kontekstuaalinen kirjaaminen

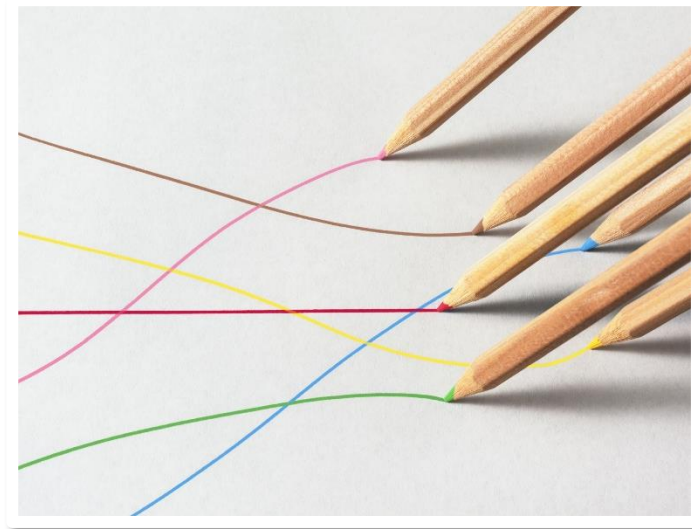
- Kuvataan lasta ja hänen toimintaansa jossakin kontekstissa: tilanne, mieliala, motivaatio
- Kun kerrotaan, miten lapsi toimii / reagoi jossakin tilanteessa, pyritään kuvaamaan myös se, reagoiko lapsi jossakin toisessa ympäristössä tai tilanteessa samaan asiaan toisin = luodaan lapsen toiminnasta vaihteleva kuva
- Kontekstuaalinen kirjaaminen edellyttää hyvää lapsituntemusta ja systemaattista havainnointia eri tilanteissa
- Huoltajien kuuleminen tärkeää: saadaan usein asioiden kontekstuaalisuus näkyviin

Alasuutari, Heiskanen, Rantala & Vehkakoski 2023

Ääri-ilmaisujen välttäminen

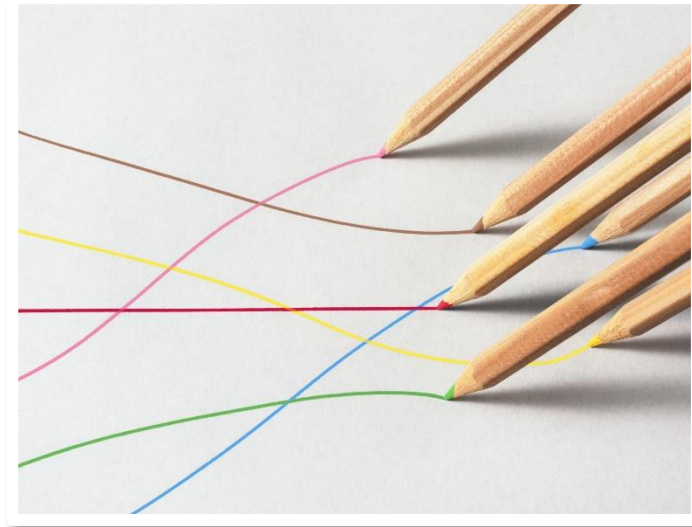
- Yleistävillä ääri-ilmaisuilla pyritään usein kuvaamaan lapsen haasteita, tuen tarpeita tai ei-toivottuna pidettyä toimintaa
- Nämä ilmaisut ovat usein turhia eivätkä vastaa todellisuutta
- Todellisuutta vastaavampaa on pohtia, miten lapsen ominaisuus tai toimintatapa voi ilmetä eri tavoin eri yhteyksissä
- Pyrkimys tunnistaa, milloin joku ominaisuus näyttäytyy myönteisenä, milloin tai millaisissa tilanteissa sama ominaisuus kääntyy lasta vähemmän palvelevaksi toiminnaksi ja miksi

Alasuutari, Heiskanen, Rantala & Vehkakoski 2023

Olemassa olevien taitojen ja tämänhetkisen kehityksen painottaminen

- Kun lapsen tilanne kuvataan negaation kautta, se sisältää oletuksen, että asian pitäisi olla toisin => lapsi kuvataan vaillinaisena tai haastavana
- Kirjaaminen voi sisältää myös negatiivisia tulevaisuusodotuksia ("ei tule oppimaan")
- Kuvataan lapsen kehittynein taito tai korkein osaamisen taso, joka lapsella on kirjaamisen hetkellä = kuvaus siitä, missä taidon opettelussa ollaan tällä hetkellä menossa
- Luodaan yksityiskohtaisempi ja dynaamisempi kuva lapsen taidoista!

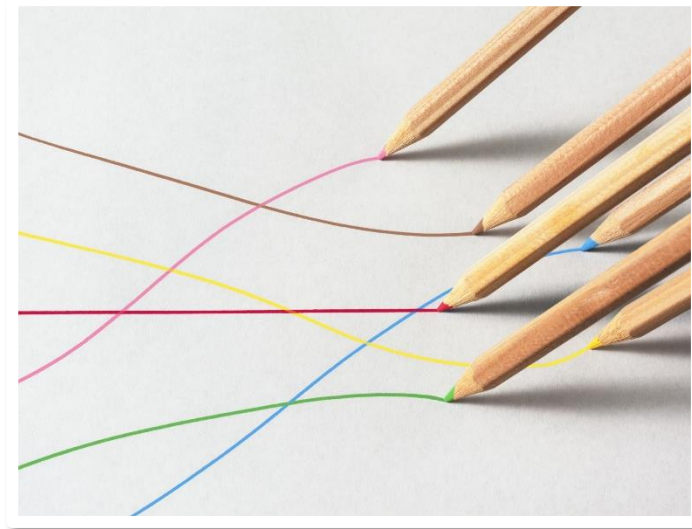

Alasuutari, Heiskanen, Rantala & Vehkakoski 2023

Vahvuusperustainen kirjaaminen

- Kuvataan, mitä lapsi jo osaa ja missä hän on vahvoilla
- Ihannetilanteessa kuvaus lapsen vahvuudesta toimii myös pedagogiikan suunnittelun pohjana ja liittyy saumattomasti lapsen oppimisen tukemisen tavoitteisiin.

”Elvin kiinnostusta kädentaitoihin ja erilaisiin työvälineisiin hyödynnetään hänen hienomotoristen taitojensa vahvistamisessa. Kasvattajat kiinnittävät erityisesti huomiota siihen, että Elvi saa ohjausta oikeista työotteista ja kulloiseen työskentelyyn sopivasta voimankäytöstä.”

Alasuutari, Heiskanen, Rantala & Vehkakoski 2023

Arviointivaiheessa

- Tavoitteet ja sovitut asiat ovat kysymyksiä - arviointi on vastaus
 - Ovatko sopimamme asiat toteutuneet?
 - Ovatko sovitut menetelmät olleet toimivia?
 - Onko tavoitteet saavutettu? Ovatko ne edelleen ajankohtaisia?
 - Missä asiassa jatketaan edelleen sovitulla tavalla?
 - Mitä sovituista asioista on syytä muuttaa? Miksi?
 - Mitä uutta kirjataan?

Ylläpidä toiveikkuutta, katso tulevaisuuteen ja näe mahdollisuuksia

Kukaan ihminen ei halua tulla nähdyksi ongelmana. On eri asia kuulla olevansa oppimispolun alkuvaiheessa ja saavansa apua ja tukea harjoitteluun kuin kuulla, ettei osaa, ei ehkä vielääkään osaa ja ettei ole oppinut.

Kun puhe rakentuu toivon ja luottamuksen varaan, myös lapsi voi olla paikalla kuuntelemassa sitä ja ottaa siihen itse kantaa.

Vanhemmille on merkityksellistä kuulla, että lapsessa on potentiaalia ja mahdollisuuksia, joiden esiin saaminen on yhteinen tehtävä.

Riina Niutanen 2024

Mikael

Mikael kotona:

- Lähipiirissä ei muita lapsia
- Viihtyy leikeissä yksin
- Tekee aloitteita aikuisen suuntaan
- Aikuisen aloitteisiin reagoi vaihtelevasti - mieluisiin asioihin ottaa kantaa, epämieluisat ohjeet menevät ”ohi korvien”
- Leikkipuistossa seuraa toisia lapsia mieluiten etäältä

Mikael päiväkodissa:

- Tarkkailija
- Luopuu leluista ja leikeistä, jos kuka tahansa vaatii
- Leikkii rinnakkain, jos leikkikaveri ei ole äänekäs
- Tekee aloitteita aikuisten suuntaan
- Ei vastaa aikuisen kysymyksiin
- Vastaa toisten lasten aloitteisiin kääntymällä pois tai hymyilemällä

VALTERI

Mikaelin vasun tavoitteeksi voisi kirjata vaikkapa...

- Mikaelilla on vähän kokemuksia toisten lasten kanssa toimimisesta. Annetaan Mikaelille aikaa ja mahdollisuuksia toisten lasten toiminnan havainnointiin. Tilanteissa, joissa Mikael seuraa aktiivisesti toisten lasten toimintaa, kasvattajat ja huoltajat sanoittavat tätä ja tarjoavat mahdollisuuden liittyä mukaan.
- Aikuinen ohjaa ja tukee Mikaelin leikkiä harjoittelemalla hänen kanssaan erilaisia leikkejä ja sanoittamalla leikkitalanteita. Näissä tilanteissa mahdollisuuksien mukaan mukana myös leikkipari. Ohjataan Mikael leikkimään toisten lasten läheisyydessä.
- Mikaelin tehdessä keskustelualoitteita vastataan Mikaelin aloitteisiin ja laajennetaan keskustelua kysymyksillä. Aloitteen tullessa aikuiselta esitetään Mikaelille täsmällisiä kysymyksiä ja ohjataan häntä vastaamaan esitettyihin kysymyksiin.

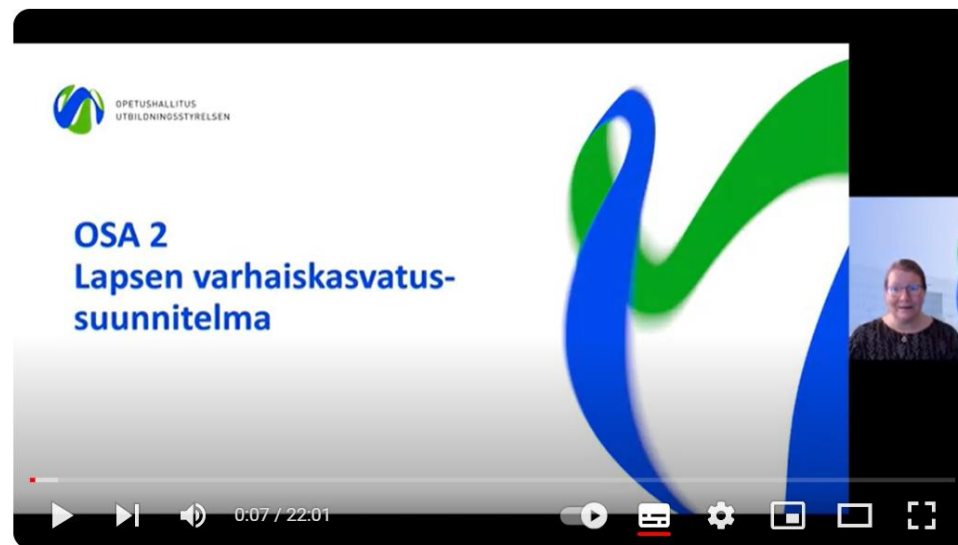

VALTERI

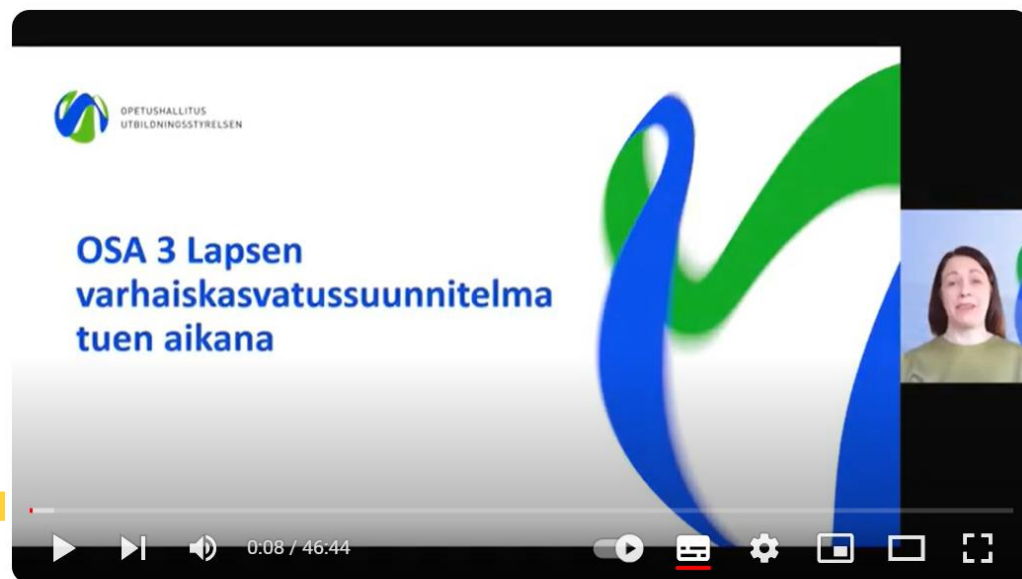
OSA 1 Johdanto lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan

[Linkki videoon 1](#)

OSA 2 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen peruseriaatteen

[Linkki videoon 2](#)

Lapsen vasu tukimateriaali OSA 3

[Linkki videoon 3](#)

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen, osa 1, 2 ja 3

Noora Heiskanen

Mikä on lapsen varhaiskasvatussuunnitelma?

- Lasten ja vanhempien osallisuus
- Tuen tarpeet ja vahvuudet
- Tavoitteet ja menetelmät
- Arviointi

Mitä asiakirjaan kirjoitetaan?

Miksi varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan?

<https://www.youtube.com/watch?v=P7tmejFim-g>

<https://www.youtube.com/watch?v=OUOzyXIZKw>

<https://www.youtube.com/watch?v=eTuONuZTwcU>

Osa 3:
Lapsen vasu osaksi varhaiskasvatuksen arjen pedagogiikkaa

Lähdeaineistoa vasu-työn tueksi

- Alasuutari, M., Heiskanen, N., Rantala, A. & Vehkakoski, T. 2023. Hyvä pedagoginen kirjaaminen. Oppimista tukeva dokumentointi käytännössä. PS-kustannus.
- Heiskanen, N. & Syrjämäki, M. (toim.) 2022. Pienet tuetut askeleet. Varhaiskasvatuksen uudistuva tuki ja kehittyvät käytännöt. PS-kustannus.
- OKM 2022: Oikeus oppia -työryhmän loppuraportti. [Linkki](#)
- OPH 2022. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. [Linkki](#)
- OPH: Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma - mallilomake ja ohjeistus. [Linkki](#)
- OPH:n laadukasta tukimateriaalia varhaiskasvatukseen löydät [täältä](#)
- Tuoretta tutkimustietoa varhaiskasvatuksesta löydät [Tutkittua varhaiskasvatuksesta -blogista](#)
- Varhaiskasvatuksen johtamiseen liittyviä kirjoituksia löydät [Vaka valokeilaan! -blogista](#)

Kiitos!

Riina Niutanen
riina.niutanen@valteri.fi

